

Instytut Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

Oddziałowe Biuro Udostępniania
i Archiwizacji Dokumentów
w Warszawie

Komisja Rabiniczna
Do Spraw Cmentarzy
ul. Twarda 6
00-950 Warszawa

Pismo z dnia: Znak:
20.02.2013

Nasz znak:
BUWa V-5543-135(7)/13

Data:
Warszawa, 28.06.2013r

W odpowiedzi na Państwa pismo informuję, iż w wyniku dalszej kwerendy przeprowadzonej w zasobie archiwalnym Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN w Warszawie odnaleziono dokumenty dotyczące egzekucji i grobów żydowskich znajdujących się w miejscowości **Kaluszyn** w aktach o sygnaturze **IPN GK 163/43**.

Uwierzytelnione kopie ww. dokumentów przesyłam w załączeniu.

Jednocześnie nadmieniam, iż zgodnie z art. 36 ust. 5 ustawy o IPN – „podmioty, którym dokumenty zostały udostępnione ponoszą odpowiedzialność prawną za sposób ich wykorzystania.”

Oddziałowe Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN w Warszawie zakończyło realizację przedmiotowego wniosku.

Z poważaniem

KIEROWNIK
Referatu Udostępniania Dokumentów
Uprawnionym Instytucjom
w Oddziałowym Biurze Udostępniania
i Archiwizacji Dokumentów w Warszawie
M. Zaremba
Małgorzata Zaremba

Załącznik 1:

- Kopia dokumentów z akt o sygn. IPN GK 163/43, 5 kart, jawne.

dot. BUWa-V-5543-135/13

IPN GK 163/43

KOPIA

KARTA INFORMACYJNA

Własność
archiwum

Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie

Aktotwórca

GKBZHWP

Tytułteczki

Ankieta. Egzekucje. Groby. województwo
warszawskie; tom III; Kwestionariusze o egzekucjach
masowych i grobach masowych - woj. warszawskieDaty skrajne
jednostki
archiwalnej

1939 - 1945 r.

Stara sygnatura

Sygnatura
archiwalna

IPN GK 163/43

ANKIETA SĄDÓW GRODZKICH

EGZEKUCJE GROBY
1938 - 1945

WOJ. WARSZAWSKIE

TOM III

308-511 Sygn. 43

107

405

Miejscowość: Kałusze
 Gmina:
 Powiat: MIŁOSZ-MAZOWIECKI
 Województwo: MAZOWIECKIE

K W E S T I O N A R I U S Z

o egzekucjach masowych i grobach masowych.

- 1/ data i miejsce egzekucji: Kierut 1942 rok
- 2/ rodzaj egzekucji /rozstrzelanie, powieszenie itp./
Rozstrzelanie.
- 3/ dane, dotyczące zamordowanych: Polacy, Żydzi.
 Polacy, Żydzi, cudzoziemcy: Polacy, Żydzi.
 ile osób zamordowano: 1.500 około 2000 (dyktando)
 skład przywieziono ofiary: Miejscowe
 nazwiska, wiek, zawód, adresy
 Marawski, Perka, Tenderenda Wacław, oraz cała masa około 3000 Żydów
- 4/ czy wiadomo, o co oskarżono ofiary, czy egzekucja była za-
 rządzeniem odwetowym itp.:
 Nie wiadomo.
- 5/ kto dokonał egzekucji /żandarmi, Gestapo, SS, policja, Wehrmacht/
 Gestapo, i Żandarmeria z Mrozów.
- 6/ czy znane są nazwiska sprawców /podać nazwiska/: Nie znane.
- 7/ czy zwłoki zostały spalone, zniszczone w inny sposób /gdzie/:
 Zakopane w spólnym grobie, na Kierkućcie- Polacy rozstrzelani
 na miejscu zamieszkania, pochowani na cmentarzu.

8/ gdzie zostały pochowane zwłoki /dokładne miejsce/
Cmentarz Rzym-Katol. i Kierent żydowski.

9/ opis grobu /grobow/, rozmiary grobu, ile ofiar przypuszczalnie
w jednym grobie: Około 100 mtr. długości, około 50 mtr. szerokości,
około 800 osób w jednym grobie -- 2 groby.

10/ czy przeprowadzono ekshumację zwłok, czy urzędowo /protokół/
gdzie pochowano zwłoki: ekshumacji nie było.
Pochowano zwłoki -- jak było.

11/ czy są podstawy do ewentualnego zarządzenia późniejszej ek-
shumacji: Są, na ewentualne rozpatrzenie władz.

Piszę:

Podpis wójta /burmistrza/

Sąd Grodzki w w osobie Sędziego
Grodzkiego przesłuchał dnia 19 kwietnia 1947

wójta gminy: powiat:
burmistrza miasta:

nazwisko i imię: Damiń Miecz

wiek: lat 47

miejsce zamieszkania: Raków

w charakterze świadka w trybie art. 107, 254 § 1 p.o. i 255 k.p.z.,
który po uprzedzeniu o odpowiedzialności za nieprawdziwe zeznanie,
zeznał, jak w powyższym kwestionariuszu, oraz dodał:

"Dane zawarte w powyższym kwestionariuszu zostały przeze mnie oso-
biście ustalone na podstawie oświadczeń, zapytywanych mieszkańców
gminy, własnych obserwacji i oględzin miejsca obozu /egzekucji, gro-
bu/

Protokół odczytano i podpisano.

P o d p i s y:

Mińsk-Maz.

IPN GK 163/43

108 406

Dnia 27 września 1943 roku Sądzia Grodzki w Mińsku Maz. Jan Krajewski w obecności Burmistrza Miasta Łauszyna, Józefa Duma i Komendanta M.O. Walentego Chmielewskiego dokonał: wyznaczenia po-
łożenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 29 sierpnia 1943 r. -

- 1/ Ogólnie miejsce masowych egzekucji i masowych grobów ludności żydowskiej przez okupanta niemieckiego,
 - 2/ Ghetto
 - 3/ Rewizji zakładu fotograficznego Stanisława Palińskiego w Łauszynie pow. Mińsk-Mazowiecki;
- ad 1. P. Nowy cmentarz żydowski w Łauszynie znajduje się między z grobów masowych długości 40 metr. szerokości 2 metr. Ghettom jest przez okupanta zupełnie zamknięty. Obecnie przy ogólnym nadzorze Burmistrza miasta i Komendanta M.O. stwierdzają, że egzekucji dokonywali żołnierze niemieccy i pozostający na ich służbie karabinierzy. Liczono ponad 1.000 osób narodowości żydowskiej, przy czym egzekucja odbywała się w ten sposób, że rozstrzelano kopali rowy, nad którymi zamontowano pręgownie, gdzie żydów, po 100 osob. żydów kazano kląć się, wziętą rowu twarzą do ziemi i następnie żołnierze strzelali ogniem w tył głowy. Pomordowanych wrzucano do rowu bezładnie i rozrzutywano. Niektórzy żołnierze zabijali ich młotem. Groby dokonali wprawy innymi żołnierzami: obywatelami, ale i niemieckimi. Wszyscy żołnierze zabijali ich jak i niewiele innych zabijanych niemieckich.
- ad 2. Ghetto znajdowało się w północno zachodniej części miasta. Zmierzając do niego z północy długości 100 metr. szerokości. W tym miejscu bardzo ściśniętymi - od 10 do 15 osob. w jednej izbie. Ghetto było ogrodzone kolczastym drutem - od 10 do 15 osob. w jednej izbie. Ghetto było ogrodzone

W tym wyznaczony przez Łauszyna był zastawiany. We wrześniu 1943 r. powstało ghetto, które w sierpniu 1943 roku uległo likwidacji przez wywiezienie żydów do Treblinki - gdzie zamordowano na miejscu. Po likwidacji ghett w Łauszynie miastem niemiecy wydali odezwę by żydzi zgłaszali się do Łauszyna, gdzie otrzymają chleb i pracę. Stworzone więc nowe ghetto które objęło około 2.000 żydów. Nowe ghetto powstało w listopadzie 1943 r. a likwidowane je w grudniu tegoż roku przez wywiezienie żydów do Treblinki. Kto się uchował a później został wywieziony żydzi z tymi żołnierzami.

ad 3. w zakładzie fotograficznym przy rewizji nie znaleziono ani klisz ani odbitek fotograficznych niemieckich.

Łauszyna, dnia 27.9.1943 roku.

Sądzia: [Podpis] Burmistrz: [Podpis] Komendant M.O.:

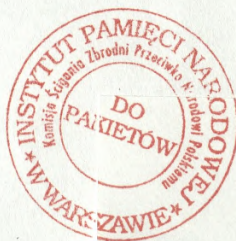
Biuro Archiwizacji

KOPIA

Za zgodność

KIEROWNIK
Referatu Udostępniania Dokumentów
Uprawnionym Instytucjom
w Oddziale ds. Służby Udostępniania
i Archiwizacji Dokumentów w Warszawie
Małgorzata Zaremba

Teczka / księga zawiera /
słownie:
..... kart
kolejno ponumerowanych, zszytych
i zabezpieczonych pieczęcią.
Warszawa, dn. 27.07.2013

Stwierdzam zgodność niniejszej
kserokopii
.....
z dokumentem znajdującym się w aktach
Biura Udostępniania i Archiwizacji
Dokumentów Instytutu Pamięci
Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
sygn.
Warszawa 27.07.2013